

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Zvláštní škola a Pomocná škola, Město Albrechtice, Hašlerova 2

Hašlerova 2, 793 95 Město Albrechtice

Identifikátor školy: 600 026 043

Zřizovatel: Okresní úřad Bruntál, referát školství, Nádražní 20, 792 01

Okresní úřad Bruntál, referát školství, Nádražní 20, 792 01

Termín konání orientační inspekce: 6. – 9. únor 2001

Čj.	14163/01-005137
Signatura	on1nu222

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola a Pomocná škola, Město Albrechtice, Hašlerova 2, je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Součástí školy je zvláštní škola, pomocná škola a školní družina. Spádovou oblast tvoří 15 obcí. Ze 48 žáků je 40 dojíždějících. Žáci všech ročníků zvláštní školy, nižšího a středního stupně pomocné školy jsou vyučováni ve čtyřech třídách v Městě Albrechticích (I. třída - oddělení nižšího a středního stupně pomocné školy a oddělení 1. a 2. ročníku zvláštní školy, II. třída - 3., 4. a 5. ročník zvláštní školy, III. třída - 6. a 7. ročník zvláštní školy, IV. třída - 8. a 9. ročník zvláštní školy) a v jedné třídě na odloučeném pracovišti v Osoblaze, Hrnčířská 111 (oddělení nižšího stupně pomocné školy, 1., 2., 3., 4. a 9. ročník zvláštní školy). Výuka probíhá podle Vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22 980/97-22 a Vzdělávacího programu pomocné školy čj. 24 035/97-22. Pro 9 žáků škola organizuje kurs pro doplnění vzdělání poskytované pomocnou školou a pro 2 žáky kurs pro doplnění vzdělání poskytované zvláštní školou.

Orientační inspekce byla zaměřena na hodnocení kvality řízení školy, hodnocení kvality vzdělávání v předmětech český jazyk, matematika, pracovní vyučování, tělesná výchova a hodnocení kursů pro doplnění vzdělání. Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech byla hodnocena z hlediska podmínek výuky, plánování, organizace, forem a metod výuky, motivace, hodnocení, interakce a komunikace.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Podmínky výuky ve sledovaných předmětech

Pět ze sedmi pedagogických pracovníků školy splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti ve smyslu § 2 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Ve sledovaných předmětech je 6 hodin českého jazyka, 5 hodin matematiky, 12 hodin pracovního vyučování a 6 hodin tělesné výchovy vyučováno učiteli bez odborné a pedagogické způsobilosti stanovené v příloze č. 1 výše uvedené vyhlášky.

V budově školy v Městě Albrechticích je šest klasických tříd, odborné učebny pro výuku pracovního vyučování (dílna, školní kuchyň), tělocvična, školní knihovna, místnost školní družiny, kabinet učebnic a učebních pomůcek a místnosti nezbytné pro provoz školy (sborovna, ředitelna, kancelář účetní školy, šatny, apod.). Na odloučeném pracovišti v Osoblaze (budova mateřské školy) škola využívá dvě učebny, šatnu a tělocvičnu. Kmenové třídy jsou vybaveny starším nábytkem. Prostorové podmínky a vybavení tříd nábytkem z hlediska antropometrických požadavků neodpovídají v některých případech věku a počtu žáků. Ve dvou třídách je vyšší počet žáků, než je stanoveno v § 3 odst. 4 vyhlášky č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách. Vzhledem k tomu, že žáci byli zařazení do školy v průběhu stávajícího školního roku, povolil ředitel školy, v souladu s § 3 odst. 10 výše uvedené vyhlášky, výjimku z maximálního počtu žáků ve třídě. Světelné a tepelné podmínky tříd jsou subjektivně hodnoceny jako velmi dobré. Vybavenost místností pracoven dílenských prací a školní kuchyně náradím, elektrickými přístroji a spotřebiči je dobrá. Součástí areálu školy je také školní pozemek pro výuku pěstitelských prací. Tělocvična přistavěná k budově školy je vybavena standardním tělocvičným náradím a dostatečnými učebními pomůckami. V případě příznivého počasí škola v Městě Albrechticích využívá venkovního sportovního areálu místní tělovýchovné jednoty. Učební pomůcky pro výuku matematiky

a českého jazyka, kterými škola disponuje, nejsou vždy dostačující. Vzhledem k probíranému učivu ve sledovaných hodinách však byly vhodně a účelně využity. Nové učební pomůcky jsou pořizovány podle finančních možností školy. V každé kmenové třídě je televize a video. Jejich použití v průběhu inspekce nebylo zaznamenáno. Používané učebnice a učební texty jsou v souladu se seznamem platných učebnic vydaným MŠMT ČR pro školní rok 2000/2001.

Všechny prostory školy jsou udržovány v čistotě. Se zásadami psychohygieny jsou hodiny českého jazyka a matematiky zařazeny podle možností do první části vyučovacího dne. Pro žáky je zaveden pitný režim. Ve všech sledovaných hodinách bylo vyučujícími dbáno na dodržování zásad bezpečnosti a hygieny.

Personální podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré. Materiální a psychohygienické podmínky jsou hodnoceny jako průměrné.

Matematika

Výuka předmětu matematika byla ve všech sledovaných hodinách časově i obsahově v souladu s učebními osnovami vzdělávacího programu zvláštní školy. Hospitace byly uskutečněny v hodinách aritmetiky a geometrie. Mezi jednotlivými ročníky je zajištěna kontinuita výuky.

Struktura hodin odpovídala výukovým potřebám žáků s rozdílnou mentální úrovní, byla zaměřena na multisenzoriální přístupy a systematické opakování. Žáci pracovali s názorem, učivo bylo dostatečně procvičováno. Vyučující vhodně zařazovali herní prvky k posilování získaných početních dovedností. Vedle práce v sešitech bylo využíváno skupinové a individuální práce s učebnicí a na tabuli. V geometrii byly procvičovány základní motorické dovednosti při rýsování, byly vytvářeny a posilovány správné návyky rýsování a procvičováno názvosloví. Žáci řešili praktické úkoly při měření délek, učili se zápisu a převodu jednotek. V dostatečné míře bylo využíváno příkladů z praxe, životních zkušeností žáků a mezipředmětových vztahů. V části výkladové učitelé vyvozovali učivo na základě dialogu s žáky. Ve všech fázích výuky byl přístup k žákům individuální, vyučující měli přehled o postupu práce jednotlivých žáků. Vedle metod slovních bylo používáno i prvků problémové výuky a práce s chybou. Změny činností, prvky soutěživosti i systematické hodnocení výkonů žáků se podílely na velmi dobré pracovní atmosféře vyučovacích hodin. V závěru hodin bylo učivo shrnuto a hodiny byly vyučujícími zhodnoceny. Bylo provedeno i hodnocení jednotlivých žáků, důraz byl kladen na to, co žáci zvládli dobře. Didaktické zásady byly dodržovány.

Žáci byli vhodně motivováni. Základním motivačním činitelem byla kvalitní odborná a pedagogická činnost vyučujících a jejich potřebná míra empatie. Bylo dbáno na dodržování zásad slušného chování, vyučující se vůči žákům chovali korektně. Hodnocení a klasifikace mělo pozitivní funkci i ve smyslu zpětnovazební informovanosti učitele.

Komunikace ze strany vyučujících byla vstřícná a rozvíjející, vedle komunikace dvousměrné bylo využíváno i komunikace mezi žáky navzájem. Učitelé dbali na správné vyjadřování žáků, stylistiku a nezanedbávali ani grafickou úroveň zápisů na tabuli a v sešitech. Interakce a komunikace vyučujících ve sledovaných hodinách se podílela na vytváření pozitivních vztahů a byla pro žáky vhodným modelem sociálního chování.

Úroveň výuky matematiky je velmi dobrá.

Český jazyk

Hodnocení kvality vzdělávání v uvedeném předmětu vychází z provedených hospitací ve všech třídách zvláštní školy. Byly sledovány hodiny čtení, jazykové výchovy, jazykového vyučování a literární výchovy. Časová dotace v jednotlivých ročnících odpovídá realizovanému učebnímu plánu i zpracovaným tematickým plánům všech vyučujících českého jazyka. Obsah učiva je

v souladu s osnovami vzdělávacího programu. U žáků pomocné školy byly zpracovány individuální plány. Návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky je zajištěna, výukové cíle vyučovacích jednotek odpovídaly složení tříd i stupni postižení jednotlivých žáků.

Členění hodin a tempo výuky bylo postaveno na momentálním stavu třídy, jednotlivých ročníků, počtu žáků a stupni jejich postižení. Ve třídě s vysokým počtem žáků různých ročníků se učitelé orientovali především na samostatně zadávané práce, ověření splnění úkolů a smysl pro pořádek. Stavba hodin měla jasnou strukturu. Čas věnovaný jednotlivým činnostem byl dobře rozvržen. Spád a tempo výuky bylo v průběhu výuky přizpůsobeno aktuálnímu stavu žáků. Vyučující dokázali v případě potřeby modifikovat průběh výuky. Organizační pokyny byly jasné, srozumitelné a přiměřené věku a schopnostem žáků. Didaktické zásady byly dodržovány. Pedagogové se snažili vytvářet prostor k dostatečnému procvičení učiva. Nebylo zaznamenáno zásadní pochybení ze strany vyučujících z hlediska odborné a věcné správnosti.

Učitelé hodnotili žáky během hodiny, s důrazem na pozitivní stimulaci. Při hodnocení byly respektovány individuální dispozice žáků, byla oceňována snaha a pokrok. K aktivizaci žáků bylo využíváno vstupních motivačních metod, samotná aktivita byla proměnlivá. V některých hodinách chybělo závěrečné hodnocení žákovy práce i třídního kolektivu.

Úroveň vzájemné komunikace byla dobrá, přirozená a vedena k rozvoji kultivovaného ústního projevu žáka. Vyučující měli přiměřenou autoritu, kterou žáci uznávali a přijímali. V průběhu inspekce nebylo zaznamenáno nevhodné chování žáků či náznaky negativních jevů.

Úroveň výuky českého jazyka je velmi dobrá.

Pracovní vyučování

Hodnocení vychází z hospitací v pracovním vyučování dívek a chlapců ve třídách zvláštní školy. Časová dotace, členění hodin i obsah pracovních činností je v souladu s učebními osnovami vzdělávacího programu. Pracovní vyučování je členěno na dílenské práce, pěstitelské práce a práce v domácnosti. Pracovní vyučování je zaměřeno na vytváření praktických dovedností a návyků s důrazem na rozvoj individuálních dovedností s cílem vytváření předprofesní orientace žáků.

Struktura výuky, formy a metody byly přizpůsobeny probíraným tématům a individuálním možnostem žáků. Výuka pracovního vyučování byla uskutečněna v dílnách, ve školní kuchyni a ve třídě. Veškeré činnosti byly názorně předváděny, objasněny, jednotlivé pracovní úkony žáci individuálně nacvičovali za dohledu vyučujících. Pracovní činnosti byly vyučujícími průběžně hodnoceny, chyby a chybné postupy byly odstraňovány. Výuka byla zaměřena na rozvoj kladného vztahu k manuální práci, rozvoj zručnosti a kreativity. Učitelé dbali na dodržování technologie, žáci byli seznamováni s vlastnostmi materiálů. Ve výuce bylo využíváno pracovních zkušeností žáků a mezipředmětových vztahů.

Důležitým motivačním činitelem ve výuce pracovního vyučování ve zvláštní škole jsou velmi dobré odborné znalosti a praktická zkušenost učitelů, vztah k žákům a vyučovanému předmětu. Žáci jsou informováni o smyslu své vlastní práce, výrobky žáků jsou funkční a po stránce řemeslné a estetické pozitivně ovlivňují vztah žáků k práci.

Interakce a komunikace mezi žáky a učiteli a mezi žáky samotnými je založena na dodržování principů slušného chování a respektování osobnosti žáka. Komunikace je soustředěna na funkci informační, pochopení významu instrukcí a umožňuje i diskusi k jednotlivým pracovním činnostem.

Úroveň výuky pracovního vyučování je velmi dobrá.

Tělesná výchova

Časová dotace odpovídá schválenému učebnímu plánu zvláštní školy. Výuka tělesné výchovy na škole probíhá v dvouhodinových blocích v souladu s učebními dokumenty a v souladu s Metodickým pokynem k postupu při úpravě vzdělávacího procesu škol a školských zařízení čj. 18 276/98-20. Učivo mají vyučující rozpracované v tematických plánech. Členění učiva respektuje osnovy vzdělávacího programu, podmínky školy i jednotlivé složení tříd a skupin. Příprava vyučujících na výuku vycházela z jasně stanovených cílů a z konkrétních potřeb a možností žáků.

Struktura hodin byla adekvátní věku, pohybovým možnostem žáků a odrážela didaktické zásady pro výuku tělesné výchovy. Vyučování plnilo funkci vzdělávací, rozvojovou, kompenzační i zdravotně-preventivní. Výběr a sled pohybových činností byl přiměřený specifickým individuálním zvláštnostem žáků a respektoval psychohygienické požadavky. Organizační pokyny byly jednoznačné a všem žákům srozumitelné. Používané metody výuky odpovídaly náročnosti učiva, respektovaly individuální schopnosti žáků a reagovaly na aktuální situaci v hodině. Organizace výuky vytvářela prostor pro individuální aktivity žáků i pro jejich úspěšné uplatnění. Čas věnovaný organizačním pokynům, učebním činnostem, spontánním pohybovým aktivitám i relaxačním cvičením byl optimální a efektivní. Přiměřenost, dopomoc a záchrana zajišťovaly potřebnou míru bezpečnosti žáků při výuce.

Vstupní i průběžná motivace vycházela z individuální diagnostiky a aktuálního stavu žáků. Motivačně bylo využito přirozeného zájmu žáků o pohyb a také jejich pohybových znalostí a praktických dovedností. Průběžné hodnocení bylo systematické a individualizované. Velký důraz kladli vyučující na pozitivně motivující hodnocení, které se opíralo o objektivní zhodnocení snahy a pokroku v pohybových dovednostech. Prováděné hodnocení bylo žáky citlivě vnímáno a mělo pro ně požadovanou zpětnovazebnou informaci. Z těchto informací vycházely také potřebné korekční postupy pohybových učebních činností. V závěru hodin bylo vyučujícími i samotnými žáky provedeno celkové zhodnocení.

Ve sledovaných hodinách nebyly pozorovány nežádoucí projevy chování žáků. I v průběhu emocionálního prožívání spontánních činností byla dohodnutá pravidla chování a jednání všemi žáky dodržována. Verbální i neverbální komunikace vyučujících byla na velmi dobré úrovni a přispívala k atmosféře vzájemné důvěry a tolerance. Pozitivní psychosociální podmínky dávaly žákům prostor pro bezprostřední vyjádření přání a pocitů. Ve sledovaných hodinách byl patrný kladný vztah žáků k tělesné výchově.

Úroveň výuky tělesné výchovy je velmi dobrá.

Hodnocení kvality výuky ve sledovaných předmětech

Plánování a příprava vyučujících na výuku sledovaných předmětů je hodnocena jako velmi dobrá.

Personální podmínky jsou velmi dobré.

Materiální a psychohygienické podmínky jsou vzhledem k velikosti a vybavení tříd a vzhledem k vysokému počtu žáků v některých třídách hodnoceny jako průměrné.

Organizace, formy a metody výuky jsou přizpůsobeny individuálním zvláštnostem žáků, odpovídají jejich potřebám a možnostem. Jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Účinnost motivace, způsob hodnocení žáků ve vyučovacím procesu a úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy je hodnocena jako velmi dobrá.

Celkově je kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Koncepční záměry rozvoje školy vychází z dlouhodobé analýzy naplněnosti školy, regionálních, materiálních a personálních podmínek. Reagují také na požadavky ve vzdělávání občanů s těžším mentálním postižením. Zákonní zástupci žáků se na tvorbě koncepce školy nepodílejí. Se zřizovatelem je koncepce konzultována. Písemně zpracovaný celoroční plán práce školy respektuje dlouhodobou koncepci a úkoly, které vyplývají z výroční zprávy. Plán konkrétně rozpracovává a stanovuje hlavní cíle i úkoly ve školním roce 2000/2001. Zahrnuje všechny oblasti činnosti školy. Prioritou je zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu, zabezpečení probíhajících kursů pro doplnění vzdělání poskytované zvláštní školou nebo pomocnou školou a realizace prevence sociálně patologických jevů. Všichni pracovníci školy se svými návrhy a připomínkami na tvorbě ročního plánu podílejí. Návrh plánu byl projednán a schválen na první pracovní poradě před zahájením školního roku. Dílčí úkoly odrážejí základní cíle v jednotlivých oblastech práce školy a jsou rozpracovány do měsíčních plánů. Jejich plnění je průběžně kontrolováno a hodnoceno. Ucelenost celého systému plánování školy dokumentují četné přílohy, které jsou součástí ročního plánu (plán hospitační činnosti, přehled úvazků a mimotřídní činnosti pedagogů, určení přesčasové práce pracovníků školy, minimální preventivní program apod.). Minimální preventivní program respektuje Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů a u dětí a mládeže čj. 14 514/2000-51. Je konkrétně rozpracován na měsíce, zvláště pro žáky zvláštní školy, pomocné školy i školní družiny. V programu jsou stanoveny úkoly v rámci organizace života školy, ve výchově a vzdělávání, ve spolupráci pedagogů a rodičů žáků. Jednou ročně je vyhodnocován a aktualizován. Škola má také stanoven postup jednání pro případ selhání preventivních aktivit. Ve škole je vyučováno podle schválených vzdělávacích programů. Zpracované tematické plány jednotlivých vyučujících realizují úpravy učebních plánů pro jednotlivé ročníky zvláštní školy a stupně pomocné školy. Úpravy respektují dodatky učebních plánů obou vzdělávacích programů. Odrážejí nejen organizaci školy vzhledem k mikroregionálním podmínkám, ale především odpovídají psychickým a fyzickým potřebám a možnostem žáků. Zájem některých absolventů školy doplnit si vzdělání poskytované základní školou ovlivnil zavedení nepovinného předmětu německý jazyk. Vzhledem k dojíždění žáků z okolních obcí není činnost ve formě zájmových útvarů na škole realizována.

Provoz školy se řídí organizačním řádem školy a Souborem pedagogicko-organizačních informací pro základní školy, střední školy, vyšší odborné školy a školská zařízení na školní rok 2000/2001, čj. 13095/2000-20. Přílohami organizačního řádu jsou organizační a řídicí normy nezbytné pro zabezpečení poslání a úkolů školy (organizační struktura, povinnosti a kompetence pracovníků, vnitřní řád školy, provozní řád dílen, tělocvičny a školní kuchyně, výpůjční řád školní knihovny, rozvrh dozorů, rozsah zmocnění pro jednání jménem školy, směrnice ředitele školy ke zveřejňování informací, vnitřní platový předpis, spisový řád, předpis k operativní evidenci majetku, apod.). Tento systém norem umožňuje účinné řízení školy, které je pracovníky i žáky akceptováno. Metodická sdružení na škole nejsou ustanovena. Jako poradní orgán ředitele školy je zřízena pedagogická rada, která se schází pětkrát během školního roku. Povinná dokumentace je vedena v souladu s § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Organizace vyučování je ovlivněna dojížděním žáků. Je upravena v souladu s § 17 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách a § 9 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů.

Vnitřní komunikační systém má jasná pravidla a z hlediska velikosti školy je funkční. Ochrana

osobních dat pracovníků školy i žáků je vedením zabezpečena. Třídní schůzky ani informační odpoledne škola neorganizuje. Zákonní zástupci žáků mají možnost získat informace osobní návštěvou ve škole v průběhu provozu školy nebo telefonicky. Informace o průběhu vzdělávání získávají rodiče denně prostřednictvím zápisů v deníčcích žáků. V případě nutnosti je řešen kontakt s rodiči písemným pozváním k návštěvě školy. Prezentace školy na veřejnosti se děje formou výstav žakovských prací a články ve Zpravodaji Města Albrechtic. Škola je nedílnou součástí života obce. Žáci se podílejí na úklidu prostranství kolem školy a informace o činnosti školy jsou zaznamenávány v obecní kronice. Výroční zpráva obsahuje náležitosti stanovené § 17e odst. 2 a 3 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi. Zpráva poskytuje dostatek informací a analyzuje činnost školy ve všech oblastech. Z této analýzy vyplývají úkoly, které jsou zapracované do celoročního plánu stávajícího školního roku. Ze zápisu pracovních porad a pedagogických rad je zřejmé, že ředitel školy pracuje s připomínkami a náměty pracovníků. Jeho rozhodnutí jsou jednoznačná, adresná, kontrolovatelná a pracovníky akceptovaná.

Operativní řízení školy je zajištěno osobním kontaktem ředitele školy se všemi pracovníky. Je zaměřeno na plnění hlavních úkolů a poslání školy a na konkrétní úkoly stanovené měsíčním plánem. Řízení školy je systematické a pružně reaguje na každodenní specifické potřeby provozu. Demokratický styl vedení pracovníků vytváří klidnou pracovní atmosféru a promítá se do stability pedagogického sboru. Z vyjádření pracovníků je zřejmé, že mají možnost spolupodílet se na organizaci a realizaci výchovně vzdělávacího procesu. Nekvalifikovaným vyučujícím je ze strany ředitele školy věnována zvýšená pozornost a metodická pomoc. Pro další vzdělávání pedagogických pracovníků je využíváno nabídky metodických akcí Střediska služeb školám Krnov a jedna pracovnice se účastní kursu výuky německého jazyka. Účast na metodických akcích je do značné míry limitována možnostmi zastupování chybějících učitelů. Pro aktivizaci pracovníků je v písemné formě vytvořen motivační systém morálního a finálního ohodnocení. S tímto systémem a konkrétními kritérii jsou pracovníci školy prokazatelně seznámeni. Při hodnocení ředitel školy mimo jiné oceňuje mimotřídní aktivity učitelů, náročnost přípravy a realizace vyučovacího procesu ve třídách s více odděleními a na odloučeném pracovišti v Osoblaze. Hodnocení pracovníků školy je pravidelné a adresné (závěry hospitací, plnění úkolů z měsíčního plánu, mimořádné akce nad rámec plánovaných činností, apod.). Všichni pracovníci jsou se svým hodnocením průběžně seznamováni a mají možnost se k němu vyjádřit. Sebehodnocení školy je prováděno formou výroční zprávy, vyhodnocením celoročního plánu školy a minimálního preventivního programu.

Vnitřní kontrolu provádí ředitel školy. Její systém je určen jednoduchou organizační strukturou. Kontrola výchovně vzdělávacího procesu je prováděna hospitacemi podle plánu hospitační činnosti, průběžnou kontrolou dodržování učebních osnov, kontrolou grafických prací žáků, sledováním výukových a výchovných problémů žáků, pravidelnou kontrolou předepsané pedagogické dokumentace a sledováním účinnosti a efektivity minimálního preventivního programu. Plán hospitační činnosti se ve školním roce 2000/2001 nedaří řediteli školy dodržovat (z důvodu dlouhodobého zastupování chybějícího pedagogického pracovníka a z důvodu metodického vedení nové účetní školy). V ostatních oblastech činnosti školy ředitel provádí kontrolu dodržování vnitřního řádu, sledováním úkolů stanovených měsíčním plánem a hodnocením úkolů vyplývajících z každodenních konkrétních potřeb bezproblémového chodu školy. Kontrola provozu školy je každodenní. Výsledky kontrol jsou vyhodnocovány a s pracovníky projednávány. Stanovené závěry jsou ředitelem a pracovníky využívány k nápravě zjištěných nedostatků a jako podněty pro zlepšení činnosti školy ve všech oblastech. Záznamy o provedených kontrolách jsou prokazatelně vedeny.

Hodnocení kvality řízení

Rozsah a účelnost plánování odpovídá podmínkám a velikosti školy. Plánování se dotýká všech oblastí činnosti školy a vytváří ucelený systém. Stanovené cíle jsou reálné a odpovídají aktuálním potřebám školy i individuálním potřebám žáků. Schválené učební plány a učební osnovy jsou dodržovány. Na základě zjištěných skutečností je oblast plánování hodnocena jako velmi dobrá. Organizační uspořádání vytváří prostor pro uplatnění všech pracovníků. Vnitřní informační systém je oboustranný a efektivní. Vnější informační systém je přizpůsoben místním podmínkám a preferuje iniciativu zákonných zástupců žáků. Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy i informačních systémů je na velmi dobré úrovni. Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků je velmi dobrý a pracovníky akceptovaný. Kontrolní systém je funkční a má vypovídající hodnotu. Jeho rozsah je adekvátní potřebám školy. Kontrolní mechanismy jsou účinné a hodnoceny jako velmi dobré.

Na základě uvedených skutečností je kvalita řízení hodnocena jako velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Kursy k doplnění vzdělání poskytovaného pomocnou školou

Kurs zahájilo 16 frekventantů z Ústavu sociální péče v Městě Albrechticích (dále jen ÚSP) ve školním roce 1998/1999. Ve školním roce 1999/2000 v něm pokračovalo 11 frekventantů (dva byli umístěni do chráněných bytů a pokračovali v kursu při Zvláštní škole internátní, Vrbno pod Pradědem, Nám. sv. Michala 17, tři ukončili svou docházku do kursu ze zdravotních důvodů). Ve školním roce 1999/2000 z 11 frekventantů získali 2 absolvováním závěrečných zkoušek vzdělání poskytované pomocnou školou podle § 28 odst. 3 a § 60 zákona č. 29/1984 o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů. V letošním školním roce navštěvuje kurs pro doplnění vzdělání poskytované pomocnou školou 9 frekventantů ve věku 18 – 36 let.

Personální zabezpečení kursu tvoří dvě učitelky školy s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku ve speciálních základních, zvláštních a pomocných školách. Stísněné prostorové podmínky, vybavení třídy a velký počet účastníků kursu znesnadňují vyučujícím individuální přístup. Frekventanti mají k dispozici učebnice pro výuku v pomocné škole, knihy ze školní žákovské knihovny a učební pomůcky z kabinetu školy. Vybavení učebními pomůckami z hlediska specifických potřeb žáků je průměrné.

Délka kursu je individuální a odpovídá schopnostem a možnostem jednotlivých frekventantů. Učební plán vychází ze Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy. Je sestavený a upravený ředitelem školy s přihlédnutím k specifickým podmínkám v ÚSP a s přihlédnutím k schopnostem žáků. Učební plán v týdenní dotaci tvoří čtení a psaní 5 hodin, počty 3 hodiny, věcné učení 2 hodiny. Pracovní výchovu, výtvarnou výchovu a tělesnou výchovu mají frekventanti v rámci socializačního programu v ÚSP. Individuální vzdělávací plány frekventantů v jednotlivých předmětech respektují dosažený stupeň znalosti trivia. Obsah vzdělávání je v souladu se Vzdělávacím programem pomocné školy čj. 24 035/97-22.

Doprovod účastníků kursu z ústavu do školy a zpět zabezpečuje škola. Vyučování probíhá 2 hodiny denně podle rozvrhu hodin. Struktura sledovaných hodin odpovídala stanoveným individuálním výukovým cílům. Příprava vyučujících na hodiny čtení, psaní a počtů vycházela z individuálních plánů a byla velmi dobrá. Organizace výuky byla promyšlená, umožňovala

frekventantům pracovat individuálním tempem a vytvořila všem prostor pro úspěšné uplatnění. Učivo bylo přiměřeně náročné a přísně diferencované. Metody výuky respektovaly potřeby a možnosti frekventantů. Zásady názornosti, přiměřenosti a individuálního přístupu postupovaly celým průběhem sledovaných hodin. Při efektivně využitím vyučovacím čase byly vhodně zařazeny relaxační chvílky v souladu s psychohygienickými požadavky. Použitá vstupní i průběžná individualizovaná motivace byla doplňována silnou vnitřní motivací všech účastníků kursu. Jejich snaha a touha po vzdělávání byla patrná ze všech prováděných učebních činností. Vyučující ověřovali pochopení zadávaných úkolů a při jejich řešení poskytovali frekventantům pomoc. Průběžně vyhodnocovali výsledky učení a prováděli korekční postupy. Hodnocení bylo pouze pozitivní, oceňovalo snahu a pokrok. Hodnocení bylo frekventanty požadováno, kladně a velmi citlivě vnímáno. Na závěr sledovaných hodin bylo provedeno celkové zhodnocení učebních činností a uděleny pokyny pro domácí přípravu. Pravidla chování a jednání byla všem známa a účastníky kursu akceptována. Komunikace mezi vyučujícími a frekventanty se vyznačovala vzájemnou důvěrou a respektováním. U některých frekventantů kursu byla patrná pozitivní emocionální vazba k učitelům. Přátelská atmosféra vytvářela prostor pro rozvíjení komunikativních schopností a vyjádření názorů, pocitů a přání frekventantů. Vyučující svou verbální i neverbální komunikací s účastníky kursu pozitivně ovlivnili psychosociální podmínky výuky. Frekventanti se do školy těší a mají radost z každého školního úspěchu.

Škola organizuje kurs na základě pověření ředitele Školského úřadu Bruntál, čj. 254/98-POO, ze dne 11. května 1998 a v souladu s Metodickým pokynem k doplnění vzdělání poskytovaného pomocnou školou, který je přílohou k Rozhodnutí náměstka ministra školství, mládeže a tělovýchovy České republiky dle § 58 písm. a) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů, čj. 19 096/97-24. Vedení školy používá povinnou pedagogickou dokumentaci pro pomocné školy (třídní výkaz, třídní kniha, katalogové listy žáků), dokladující obsah probíraného učiva i docházku jednotlivých účastníků kursu. Pro průběžnou klasifikaci používají vyučující deníčky, pro závěrečnou klasifikaci v 1. a 2. pololetí je školou používáno vysvědčení SEVT 49 216 0 pro slovní hodnocení. Ve školním roce 1999/2000 proběhly komisionálně závěrečné zkoušky. O závěrečných zkouškách je veden protokol (jeho přílohou je písemná část závěrečné zkoušky), který je uložen v archivu školy. Závěrečné vysvědčení má náležitosti stanovené metodickým pokynem čj. 19 096/97-24 a je vydáno na tiskopisu SEVT 49 216 0 (na rozdíl od doporučeného tiskopisu SEVT 49 220 0).

Kurs k doplnění vzdělání poskytovaného zvláštní školou

Kurs je organizován od školního roku 2000/2001. Má dva účastníky, kteří jsou absolventi kursu k doplnění vzdělání poskytovaného pomocnou školou. Jejich docházka v 1. pololetí byla pravidelná, případná absence řádně omluvená.

V rámci podmínek školy jsou frekventanti kursu začleněni do třídy s 8. a 9. ročníkem zvláštní školy. Personální a materiální zabezpečení je shodné s podmínkami kmenových žáků. Frekventanti mají k dispozici učebnice a využívají učebních pomůcek, které má škola k dispozici.

Výuka v kursu se řídí Vzdělávacím programem zvláštní školy a Metodickým pokynem k doplnění vzdělání poskytovaného zvláštní školou, čj. 18 371/96-24. Upravený učební plán sestavil ředitel školy. Týdenní dotace kursu je celkem 16 hodin (český jazyk 3, matematika 4, dějepis 1, zeměpis 1, přírodopis 2, fyzika 1, další 4 hodiny jsou přiděleny chemii a naukovým předmětům podle aktuálních potřeb frekventantů). Frekventanti mají zpracované individuální vzdělávací plány.

Kurs k doplnění vzdělání poskytovaného zvláštní školou je organizován na základě pověření

ředitele Školského úřadu Bruntál, čj. 148/2000-OOS, ze dne 21. června 2000. Při hodnocení a klasifikaci se škola řídí § 11 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách. Jako doklad o obsahu probraného učiva je vedena povinná dokumentace v souladu s § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Plánování a příprava výuky kursů vzhledem k vzdělávacím programům je velmi dobrá. Podmínky výuky vzhledem k počtu frekventantů a materiálnímu zabezpečení jsou na základě uvedených skutečností průměrné. Organizace výuky, použité formy a metody práce jsou hodnoceny jako velmi dobré. Motivace, způsob hodnocení frekventantů, úroveň spolupráce a komunikace mezi frekventanty navzájem a mezi frekventanty a pedagogy je hodnocena jako vynikající.

Celkově je průběh kursů pro doplnění vzdělání hodnocen jako velmi dobrý.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 28 740/99-21, ze dne 22. října 1999,
- zřizovací listina čj. 26/97-Ř, ze dne 30. srpna 1996 a dodatek zřizovací listiny č. 1, čj. 771/7-99-Ř, ze dne 16. srpna 1999,
- pověření organizace kursu doplnění vzdělání poskytované pomocnou školou, čj. 254/98-POO, ze dne 11. května 1998 a učební plán kursu,
- pověření organizace kursu doplnění vzdělání poskytované zvláštní školou, čj. 148/2000-OOS, ze dne 21. června 2000 a učební plán kursu,
- ostatní povinná dokumentace školy dle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- organizace školy ve školním roce 2000/2001,
- plán práce školy ve školním roce 2000/2001,
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000,
- výroční zpráva o hospodaření školy za rok 1999,
- časově tematické plány sledovaných předmětů,
- záznamy ředitele školy z hospitací, zápisy z pedagogických rad a pracovních porad,
- grafické práce žáků,
- podklady o zjištěných skutečnostech a hospitační záznamy inspektorů.

ZÁVĚR

Klady

- Úprava učebního plánu zvláštní školy s ohledem na podmínky školy a individuální potřeby žáků při zachování týdenní dotace hodin,

- orientace na vzdělávání žáků s těžším mentálním postižením a organizace kursů pro doplnění vzdělání,
- stabilita pedagogického sboru,
- přátelská atmosféra ve škole, vzájemná komunikace a interakce,
- realizace minimálního preventivního programu,
- pitný režim pro žáky školy,
- organizace vyučování s přihlédnutím k dojíždění žáků,
- spolupráce s Ústavem sociální péče v Městě Albrechticích,
- vnitřní informační systém.

Nedostatky

- Počet žáků ve třídách nad maximální hranici stanovenou v § 3 odst. 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách,
- velký počet frekventantů v kursu pro doplnění vzdělání poskytované pomocnou školou.

Doporučení

- Naplňovat třídy v souladu s § 3 odst. 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

Škola v oblasti plánování a přípravy výuky českého jazyka, matematiky, pracovního vyučování a tělesné výchovy respektuje schválený vzdělávací program a je hodnocena jako velmi dobrá. Personální podmínky výuky jsou také velmi dobré. Materiálně-technické podmínky a vlivem vysokého počtu žáků ve třídách i psychohygienické podmínky výuky jsou hodnoceny jako průměrné. Oblast organizace, forem a metod výuky, účinnost motivace, způsob hodnocení žáků je hodnocena jako velmi dobrá. Také vzájemná interakce a komunikace všech účastníků vyučovacího procesu je hodnocena jako velmi dobrá. Celkově je kvalita vzdělávání hodnocena jako velmi dobrá.

Plánování vzhledem k podmínkám školy je promyšlené. Organizační uspořádání a vnitřní informační systém je funkční a efektivní. Vnější informační systém odráží specifické podmínky v komunikaci se zákonnými zástupci dojíždějících žáků. Systém vedení a motivování pracovníků je kvalitní a pracovníky akceptovaný. Kontrolní mechanismy odpovídají velikosti školy, jsou účinné a mají vypovídající hodnotu. Celkově je úroveň řízení školy hodnocena jako velmi dobrá.

Na základě zjištěných a uvedených skutečností je kvalita vzdělávání a řízení hodnocena jako velmi dobrá.

Přidělené finanční prostředky státního rozpočtu umožňují realizaci schválených vzdělávacích programů. Vysoký pronájem místností na odloučeném pracovišti v Osoblaze v současné době zatěžuje rozpočet školy a limituje tak možnosti modernizovat stávající učebny v Městě Albrechticích. Omezené jsou také prostředky přidělené na nákup učebních pomůcek. Ředitel školy v rámci stanovených limitů hospodaří s přidělenými finančními prostředky vzhledem ke schváleným učebním dokumentům efektivně.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři a další zaměstnanci ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ivo Závodný	Mgr. Ivo Závodný
Členové týmu	PaedDr. Zbyněk Knop	PaedDr. Zbyněk Knop
	Mgr. Lenka Vojtovičová	Mgr. Lenka Vojtovičová

V Bruntále dne 28. února 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 7. 3. 2001

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Jiří Kropáč	Mgr. Jiří Kropáč

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: OkÚ Bruntál, ref.. školství	27. března 2001	141 107/01-05137
Zřizovatel: OkÚ Bruntál, ref.. školství	27. března 2001	141 107/01-05137

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.